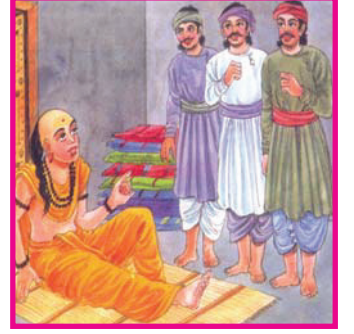

4

प्रेरणादीपः चाणक्यः

चन्द्रगुप्तः : आर्य चाणक्य! शीतकालः अस्ति। जनेषु कम्बलान् वितरतु।

चाणक्यः : महाराज! इदानीम् अहं कम्बलान् मम गृहं नयामि। प्रभाते वितरिष्यामि।

चन्द्रगुप्तः : तथा करोतु भवान्।

(त्रयः चौराः प्रविशन्ति।)

प्रथमः : चन्द्रगुप्तस्य मन्त्री चाणक्यः। एतत् तस्य गृहम्।

द्वितीयः : अत्र तैलदीपः। समीपे पीठम्। पुस्तकानि...

तृतीयः : धनं कुत्र ?

प्रथमः : अत्र तु नास्ति। द्वितीयं प्रकोष्ठं प्रविशामः।

द्वितीयः : आश्चर्यम्! शैत्यम् अधिकम् अस्ति...

तृतीयः : कम्बलाः समीपे एव सन्ति...

प्रथमः : तथापि एषः महाशयः।

द्वितीयः : स्वयं कम्बलस्य उपयोगं न करोति।

तृतीयः : पुनश्च अधः शयनं करोति। आश्चर्यम्!

प्रथमः : तर्हि चाणक्यं पृच्छामः। ज्ञातव्यं तस्य रहस्यम्।

દ્વિતીયઃ : એતત્ અસ્માકં સાહસમ્!!

પ્રથમઃ : આર્ય! વયં ચૌરાઃ સ્મઃ। ચૌરકાર્યાય આગતાઃ। મહોદય! આશ્ચર્યમ્ અસ્તિ।

દ્વિતીયઃ : શૈત્યમ્ અસ્તિ। કમ્બલાઃ સમીપે સન્તિ। તથાપિ ભવાન્ કિમર્થમ્ ઉપયોગં ન કરોતિ ?

ચાણક્યઃ : એતે કમ્બલાઃ મમ કૃતે ન, દરિદ્રજનાનાં કૃતે સન્તિ। યત્ વસ્તુ અસ્માકં નાસ્તિ, તસ્ય ઉપયોગઃ પાપમ્।

સર્વે ચૌરાઃ : અરે રે! વયં તુ પ્રતિદિનં પાપં કુર્મઃ। ચૌરકાર્યેણ એવ ઉદરપૂર્તિં કુર્મઃ। વયમ્ અદ્ય આરભ્ય પાપં ન કરિષ્યામઃ। જયતુ આર્યઃ।

ટિપ્પણી

શીતકાલઃ શિયાળાનો ઠંડીનો સમય જનેભ્યઃ લોકોને, લોકો માટે ઇદાનીમ્ હવે નયામિ લઈ જાઉં છું પ્રકોષ્ટમ્ ઓરડો અધઃ નીચે અદ્ય આજે જ્ઞાતવ્યમ્ જાણવું જોઈએ કૃતે માટે કુર્મઃ કરીએ છીએ.

સ્વાધ્યાયઃ

1. નીચેના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો :

- (1) કમ્બલાન્ (2) ચન્દ્રગુપ્તસ્ય (3) તૈલદીપઃ (4) પ્રકોષ્ટમ્
(5) શૈત્યમ્ (6) પુનશ્ચ (7) આશ્ચર્યમ્

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (1) ચન્દ્રગુપ્તઃ ચાણક્યં કિમ્ અવદત્ ?
(2) ચાણક્યઃ કમ્બલાન્ કુત્ર નયતિ ?
(3) ચાણક્યસ્ય ગૃહે કે પ્રવિશન્તિ ?
(4) ચાણક્યઃ કિમર્થં કમ્બલસ્ય ઉપયોગં ન કરોતિ ?

3. નીચે આપેલા ઉદાહરણના આધારે કૌંસના શબ્દોનો ઉપયોગ કરો અને અન્ય વાક્યો બનાવો :

ઉદાહરણ : સુરેશઃ પુસ્તકમ્ - સુરેશસ્ય પુસ્તકમ્ અસ્તિ।

- (1) _____ । (મહેશઃ, લેખની)
(2) _____ । (રાજેશઃ, સુધાખણ્ડઃ)
(3) _____ । (શૈલેષઃ, ધનમ્)
(4) _____ । (મૂકેશઃ, ફલમ્)
(5) _____ । (મનીષઃ, ઉપનેત્રમ્)

4. નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ અન્ય વાક્યો બનાવો :

ઉદાહરણ : અહં પ્રવિશામિ । વયં પ્રવિશામઃ ।

અહં ખાદામિ । _____ ।

અહં ગચ્છામિ । _____ ।

અહં પશ્યામિ । _____ ।

અહં પૃચ્છામિ । _____ ।

અહં પઠામિ । _____ ।

5. નીચે આપેલા ઉદાહરણ મુજબ અન્ય વાક્યો બનાવો :

ઉદાહરણ : જનેષુ કમ્બલો વીતરતુ ।

(1) _____ । (શિક્ષકઃ, સુધાખણ્ડઃ)

(2) _____ । (છાત્રઃ, પ્રસાદઃ)

(3) _____ । (બાલકઃ, મોદકઃ)

(4) _____ । (માનવઃ, દીપઃ)

પ્રવૃત્તિ :

- ચાણક્યનું જીવનચરિત્ર પુસ્તકાલયમાંથી મેળવી વાંચવું.
- મહાપુરુષોના પ્રેરક પ્રસંગો એકઠા કરો.
- ઓછી જરૂરિયાતથી ચલાવતા ત્યાગી અને નિષ્ઠાપૂર્વક જીવન જીવતા તમારા વિસ્તારના મહાપુરુષો કે સામાન્ય વ્યક્તિના જીવનની વિગત મેળવો.

